

Kas!

Etusivu

Kirjoitusohjeet | Writing Instructions

Tietoa blogista

TURUN
YLIOPISTO

Tarinaessut – oppimista, yllätyksiä, aktiivisuutta ja iloa varhaiskasvatusikäisten lukuhetkiin

21.5.2025 Juli-Anna Aerila, Marja-Leena Rönkkö

Lukemisen ilon tutkijan Geoffrey Wilhelm (2016) mukaan lukemiseen suuntautumisessa tärkeää on leikillisuus ja tarinaan eläytyminen, itsestä tai itselle merkityksellisistä asioista oppiminen, tarinoiden tarjoamat yllätykset sekä ideat omiin leikkeihin ja tarinoihin. Tärkeää on myös päästä jakamaan lukukokemusta muiden kanssa. Lapsen kiinnostus kirjallisuuteen ja kasvu lukijaksi alkaa jo varhaisina vuosina. Lukemiseen sitoutuminen rakentuu yhteisissä, positiivisia tunteita herättävissä lukuhetkissä, joissa lapsi saa olla aktiivinen ja tarinaan eläytymistä tuetaan. Lapsen tulee saada yllättyä, onnistua ja oppia.

Tarinaessu on varhaiskasvatuksen kirjallisuuskasvatukseen ideoitu pedagoginen väline, jonka taskut ovat pitävät sisällään tarinoihin liittyviä salaisuuksia, ennustavat tarinan seuraavasta tapahtumasta, muistuttavat aiemmin tapahtuneesta tai auttavat kehittämään omia tarinoita. Tarinaessu on kuin lorupussi 2.0, sillä useiden taskujen ja niiden sisältämien yllätysten lisäksi koko essu toimii oppimisalustana numeroille, kirjaimille, suunnille ja väreille.

Tarinaessun idea on Lukumaan lumo -hankkeen koordinaattori Heidi Kähärän. Lukumaan lumo -hankkeessa kehitettiin varhaiskasvatuksen ja kirjastojen välistä yhteistyötä sekä edistettiin kirjastolaisten varhaiskasvatuksen pedagogiikan tuntemusta. Hankkeessa Turun yliopisto toimi asiantuntijana ja toimintaa toteutettiin Rauman, Nokian, Eurajoen ja Kemijärven kirjastoissa. Hankkeen tuloksena Raumalle syntyi kirjallisuusvastaajien verkosto: jokaiseen päiväkotiin valittiin kirjallisuusvastaavat ja verkosto tapaa säännöllisesti Rauman kaupungin kirjaston ja Turun yliopiston organisoimana. Verkostotoiminnan tavoitteena on tutustuttaa varhaiskasvatuksen henkilöstöä uuteen lastenkirjallisuuteen ja kirjallisuuskasvatuksen pedagogiikkaan, lisätä päiväkotien välistä yhteistyötä lukemiseen ja kirjallisuuteen liittyvissä teemoissa sekä edistää varhaiskasvatuksen ja kirjaston välistä yhteistyötä.

Verkosto on toiminut syksystä 2024 alkaen. Ensimmäinen toimintavuosi huipentui tarinaessujen ompeluun Rauman kampuksella. Käsityötieteen

yliopistonlehtori Marja-Leena Rönkkö suunnitteli tarinaessu-sovelluksen ja valitsi essujen toteutukseen pedagogisesti innostavia materiaaleja. Jokainen päiväkodin kirjallisuusvastaava suunnitteli materiaaleista päiväkotinsa ryhmien tarpeisiin soveltuvan essun. Pienten ryhmään valittiin enemmän värikkäitä taskuja ja esiopetukseen ajateltuihin essuihin lisättiin kirjaimia sekä numeroita. Kehittelipä yksi opettajista myös essusovellusta ryhmän joulukalenteriksi. Jokaiseen taskuun ommeltiin tarranauhat, joihin opettajat voivat kiinnittää helposti lisäinnokkeita. Kun essut tilattiin valmiina, ja taskuksi valittiin paikkatasku, oli ompelu perusompelutaidot omaavien helppo toteuttaa. Lopuksi essuihin sai halutessaan painaa vinyylileikkurilla leikattuja kirjaimia ja numeroita. Tapaamisen aikana varhaiskasvatuksen kirjallisuusvastaavat keskustelivat ompelun lomassa kirjallisuudesta, essuihin sopivista teksteistä ja kirjallisuuspohjaisista leikeistä sekä nauttivat ennen kaikkea ompelun ilosta.

Varhaiskasvatuksen kirjallisuusvastaavien puheissa tarinaessut lähtivät ahkeraan käyttöön. Tarinaessu on pedagogisena välineenä hyvin joustava eli sitä voi luontevasti käyttää moniin tarkoituksiin osana lapsilähtöistä ja leikillistä pedagogiikkaa. Se on myös esimerkki siitä, kuinka tärkeää tutkimuksen ja käytännön toiminnan vuoropuhelu on kasvatustieteellisessä tutkimuksessa. Tarinaessussa lukemisen iloa ja sitoutumista koskeva tutkimus

sai konkreettisen muodon.

Varhaiskasvatusiässä kehittyvät lasten tunteet ja kokemukset lukemista ja kirjallisuutta kohtaan vaikuttavat varsin ratkaisevalla tavalla heidän myöhempään lukutaitoon sekä kirjallisuussuhteeseen. Laadukkaan kirjallisuuskasvatuksen kautta voidaan varhaiskasvatuksessa tasata perheiden lukukulttuureiden välisiä eroja.

Kirjoittajina Turun yliopiston yliopistonlehtorit Juli-Anna Aerila ja Marja-Leena Rönkkö Rauman opettajankoulutuslaitokselta.

Lue lisää tarinaessuista Lukumaan Lumo -hankkeessa:

Kaerla, N. (2024). [LULU toi ideoita ja yhteistyötä kirjastojen ja varhaiskasvatuksen välille. \(https://finrainfo.fi/wp-content/uploads/2024/12/Kielikukko_4_2024_www.pdf\)](https://finrainfo.fi/wp-content/uploads/2024/12/Kielikukko_4_2024_www.pdf) Kielikukko 4/2024.

Kähärä, H., Aerila, J.-A. & Kauppinen, M. (2024). [Satujen siivillä kirjastoissa – Lukumaan lumo \(LULU\) -hanke suuntaa kirjastotyön varhaiskasvatusikäisiin. \(https://finrainfo.fi/wp-content/uploads/2024/09/Kielikukko_1-2_2024_www.pdf\)](https://finrainfo.fi/wp-content/uploads/2024/09/Kielikukko_1-2_2024_www.pdf) Kielikukko 1- 2 /2024.

Tutustu myös [Lukumaan Lumo -hankkeen blogiin Blogspotissa \(https://lukumaanlumo.blogspot.com/\)](https://lukumaanlumo.blogspot.com/)

Categories: [käsityökasvatus](#), [kasvatustiede](#), [varhaiskasvatus](#)

Share

